

SKLOP 2

ODGOVORI

Pozdravljeni mladi tekmovalci.

Veseli smo, da ste se odločili za sodelovanje v našem kvizu. Krajinski park Goričko s svojo življenjsko pestrostjo ponuja veliko zanimivega iz preteklosti in navdušuje z izzivi prihodnosti. V Javnem zavodu Krajinski park Goričko skupaj s številnimi strokovnjaki iz Slovenije in tujine raziskujemo Goričko. Številne izsledke zbiramo in urejamo v spletnih ter tiskanih publikacijah, ki odslikavajo naravno in kulturno dediščino ter aktualno dogajanje v Krajinskem parku Goričko.

Odgovore na vprašanja Kviza o naravi in človeku na območju Trideželnega parka Goričko-Raab-Őrség boste našli med brskanjem spletne strani www.park-goricko.org, v nadaljevanju navedenih spletnih povezav ter literature v vaši knjižnici.

Pri nalogah so zapisani kriteriji za pridobivanje točk. V Sklopu 2 lahko zberete največ 44 točk.

Želimo vam čim več zabave in novih izkušenj pri kvizu!

Navodilo za izpolnjevanje vprašalnika:

- zatem, ko ste vprašalnik odprli, ga shranite na računalnik pod imenom **Odgovori sklop x** (številka sklopa 1, 2 ali 3) in **ime ekipe**,
- najprej izpolnite okvirček s podatki o ekipi,
- odgovore v celih stavkih zapisujte v elektronsko obliko vprašalnika,
- izpolnjen dokument pošljite na naslov natasa.morsic@goricko.info,
- pozorni bodite, da odgovore pošljete iz elektronskega naslova, ki ste ga za vašo ekipo navedli v prijavnici

IME EKIPE	
ŠOLA	
MENTOR	

ODGOVORI

Vode Goričkega

VODA

Goričko je znano kot eno od najbolj sušnih predelov v Sloveniji. Letno pade v povprečju le 800 do 900 mm padavin na m², medtem ko je povprečje za Slovenijo približno 1550 mm. Na območju zgornjega Posočja lahko pade več kot 3000 mm. Kljub temu pa ima Goričko mnogotere vodne oblike.

1. Na zemljevidu na naslednji strani so prikazana glavna vodna telesa na območju Krajinskega parka Goričko. Jezera so označena z velikimi tiskanimi črkami, reke oziroma potoki pa s številkami. Na črte poleg črke oziroma številke napišite ime jezera oziroma reke/potoka kot prikazuje karta.

Pri reševanju naloge predlagamo uporabo Atlasa Slovenije.

(Točkovanje: a) navedena 4 jezera - 2 točki, navedena vsaj 3 jezera - 1 točka

b) navedenih 5 - 9 potokov - 2 točki, navedenih 10-16 potokov - 4 točke)

a) Jezera na Goričkem so:

/2

A Ledavsko jezero

B Hodoško jezero

C Bukovniško jezero

D Križevsko jezero

b) Reke oziroma potoki na Goričkem so:

/4

1 Kučnica

2 Ledava

3 Lukaj potok

4 Grački potok

5 Bodonski potok

6 Pečarovski potok

7 Bukovniški potok/Bukovnica

8 Kobiljanski potok

9 Ratkovski potok

10 Curek

11 Mala Krka

12 Peskovski potok

13 Merak

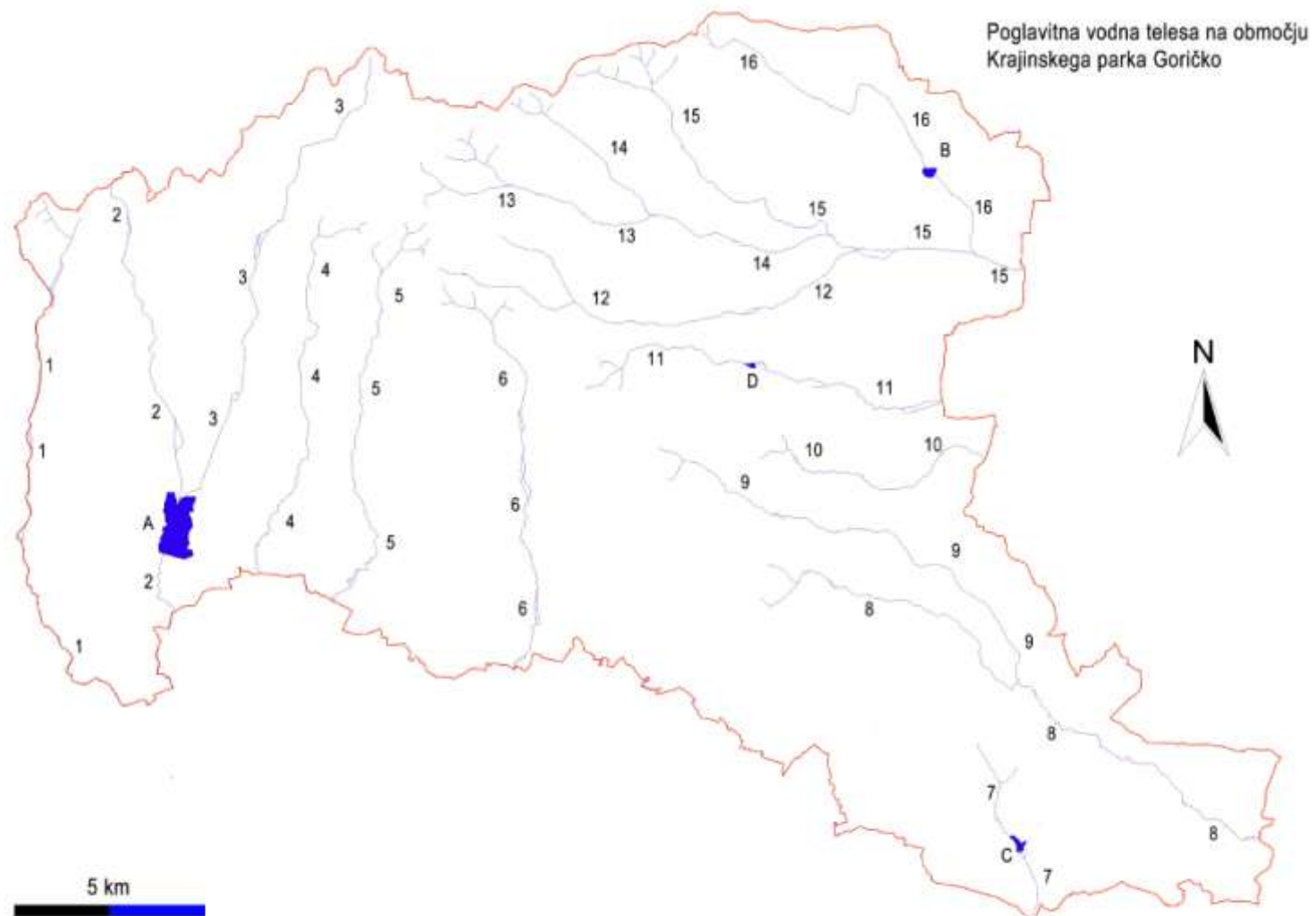
14 Adrijanski potok

15 Velika Krka

16 Dolenski potok

SKLOP 2

ODGOVORI

2. V spodnji tabeli so našteje trditve, ki se nanašajo na vodna telesa na območju Krajinskega parka Goričko.

V tabeli označite X v stolpec pod drži, če trditve držijo ali v stolpec pod NE drži, če trditve ne držijo.

(Ocenjevanje: 10 pravih - 4 točke, 6-9 pravih trditvev – 3 točke, vsaj 5 pravih trditvev - 1 točka)

/4

Trditve	drži	NE drži
Na območju KPG so štiri jezera in vsa štiri so umetnega nastanka.	x	
Za jezera na območju KPG velja, da so zelo globoka in voda v njih je zelo bistra.		x
Jezera na območju KPG so zelo pomembni habitati za številne ptice, dvoživke, kačje pastirje ter za mnoge druge živalske vrste.	x	
Vsa jezera na območju KPG so zaradi naravovarstvene pomembnosti razglašena za naravne vrednote državnega pomena.	x	
Kljub temu, da je Ledavsko jezero na območju KPG največje, za ptice ne predstavlja pomembnega habitata.		x
Za potoke v območju KPG je značilno, da čez poletje pogosto presahnejo.	x	
Pogost prebivalec goriških potokov je tudi vidra, to dokazuje, da je v teh potokih še vedno veliko rib in potočnih rakov.	x	
Na območju KPG so vsi potoki regulirani, potokov v naravnih strugah praktično ni več.		x
Največja reka na območju KPG je Ledava.	x	
Reka oziroma potok Velika Krka teče proti zahodu in se na avstrijski strani izliva v reko oziroma potok Kučnico.		x

VIDRA

3. Za vidro pravijo, da je kraljica goriških voda. Čeprav vidra spada med zveri je zaradi kratkih nog na kopnem videti nekoliko nerodna. Element, ki ga vidra popolnoma obvlada je voda.

Spodaj so navedene napačne trditve o vidri.

Smiselno popravite trditve in jih zapišite na črte. Pozor - napak v eni trditvi je lahko več!

Pri reševanju naloge predlagamo uporabo naslednjih virov:

Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (glej prilogo: Rdeč seznam sesalcev)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODRE1883>

Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine

<http://lutra.si/sl/o-vidri>

PRIMER:

/7

Napačna trditev:

Vidra je zver, ki spada v družino kun. Čeprav večino časa preživi ob vodi, se hrani izključno na kopnem, kjer lovi predvsem miši, voluharje in večje žuželke.

Popravljen trditev:

Vidra je zver, ki spada v družino kun. Večino časa preživi ob vodi, kjer se tudi večinoma hrani, lovi predvsem ribe, rake, školjke in dvoživke.

a) Vidra ima veliko naravnih sovražnikov, zato jo v prehranjevalni verigi uvrščamo približno na sredino.

Vidra v nima veliko naravnih sovražnikov, zato jo uvrščamo na vrh prehranjevalne verige.

b) Vidrek je vidrin izbljuvek, s pomočjo katerega vidre označujejo svoj teritorij.

Vidrek je vidrin iztrebek, s pomočjo katerega vidre označujejo svoj teritorij.

c) Vidro zlahka srečamo ob potokih, saj lovi predvsem podnevi.

Vidro zelo težko srečamo ob potokih, saj lovi pretežno po noči.

č) V Evropi in s tem tudi na območju Krajinskega parka Goričko živijo tri različne vrste vider.

V Evropi in s tem tudi na območju Krajinskega parka Goričko živi samo ena vrsta vider.

ODGOVORI

d) Regulacije vodnih strug, intenzivno kmetijstvo, onesnaževanje voda in drugi grobi človeški posegi v naravno okolje, vidre ne ogrožajo, zato se številčnost vider v zadnjih letih ni zmanjšala.

Regulacije vodnih strug, intenzivno kmetijstvo, onesnaževanje voda in drugi grobi človeški posegi v naravno okolje, vidre zelo ogrožajo, zato se je številčnost vider v zadnjih letih zelo zmanjšala.

e) Vidra je navedena na rdečem seznamu ogroženih rastlinskih in živalskih vrst Slovenije. Kjer je dodana v kategorijo O, kar pomeni, da na območju Republike Slovenije ni več ogrožena.

Vidra je navedena na rdečem seznamu ogroženih rastlinskih in živalskih vrst Slovenije. Kjer je dodana v kategorijo V, kar pomeni, da se njena številčnost zmanjšuje in je zelo občutljiva na negativne spremembe okolja, ki ga poseljuje.

f) Z najbolj vitalno, sklenjeno populacije vidre v Sloveniji se ponaša Štajerska, natančneje Haloze. Tod lahko vidrine sledi in iztrebke odkrijemo malodane v vsakem potoku, rečici in reki.

Z najbolj vitalno, sklenjeno populacijo vidre se ponaša Prekmurje, natančneje Goričko. Tod lahko vidrine sledi in iztrebke odkrijemo malodane v vsakem potoku, rečici in reki.

DVOŽIVKE

4. Mlake so še eden od zelo pomembnih vodnih življenjskih prostorov, ki ga je naredil človek. Čeprav ljudje mlake veliko manj uporabljajo, kot so v preteklosti, je za živali in rastline zelo pomembno, da jih ohranjamo in ne onesnažujemo.

Na spodnji risbi je prikazan prerež mlake in nekateri njeni stalni ali občasni prebivalci.

Pri reševanju naloge priporočamo uporabo vira: Zloženska mlake, ki jo najdete na povezavi

http://www.ckff.si/projekti/interreg/dokumenti/zlozenka_mlake.pdf

Katera skupina izključno vodnih živali manjka na risbi?

/1

Na risbi niso prikazane **ribe**.

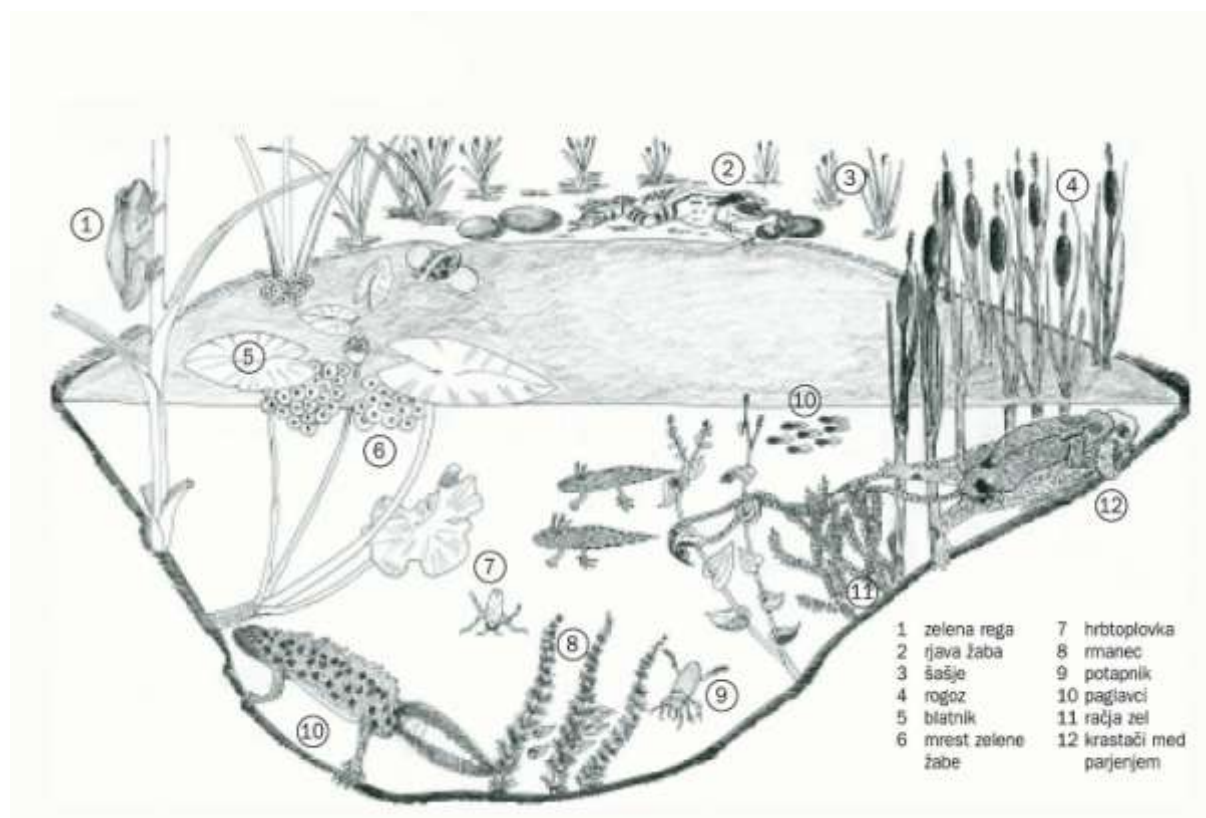
Razložite zakaj ni zaželeno, da v mlake naseljujemo te živali? Navedite vsaj 1 razlog in ga utemeljite.

Razlog in utemeljitev:

/2

Razlog: **Ribe bi pojedle ostale prebivalce mlake.**

Utemeljitev: **Ribe so večinoma plenilke in bi v majhnem vodnem okolju kot je mlaka, hitro polovile ves plen: ličinke žuželk, žuželke, paglavce, mrest.**

SKLOP 2

ODGOVORI

5) Dvoživke so skupina živali, ki del življenja preživijo v vodi, del pa na kopnem. Nekatere se zadržujejo v ali ob vodi daljši čas, druge le na kratko.

Odgovorite na spodaj zastavljena vprašanja o dvoživkah. Odgovore zapišite na črte.

Pri reševanju naloge predlagamo uporabo vira: Dvoživke Krajinskega parka Goričko, ki ga najdete na povezavi http://www.ckff.si/projekti/interreg/dokumenti/kpg_net.pdf

a) Dvoživke delimo v tri skupine. Poimenujte dve od treh skupin, ki jih lahko najdemo tudi na Goričkem. Namig: delitev je vezana na prisotnost repa.

/1

1. Repate dvoživke

2. Brezrepe dvoživke

b) Opiši en primer odvisnosti dvoživk od vodnega okolja.

/1

Med razmnoževanjem dvoživke odlagajo v vodo jajčeca (mrest).

c) Koliko različnih vrst dvoživk živi na območju Krajinskega parka Goričko?

/1

13

d) Nekatere dvoživke so kvalifikacijske vrste za omrežje Natura 2000 za območje Goričkega.

Poimenujte kvalifikacijske vrste dvoživk za območje Krajinskega parka Goričko.

Poleg zgoraj navedenega vira pogledajte na internetno stran Natura 2000 v Sloveniji.

/1

Edina kvalifikacijska vrsta za omrežje Natura 2000 na območju Krajinskega parka Goričko je hribski urh.
--

SKLOP 2

ODGOVORI

č) Nekatere vrste dvoživk so na območju Krajinskega parka Goričko pogoste in druge redke.

Iz črk spodaj sestavi imena štirih vrst dvoživk, ki živijo v Krajinskem parku Goričko. Samoglasniki so že vpisani. Imena **pogostih pobarvaj z modro barvo**, imena **redkih pa z rdečo barvo**.

/5

Vsako črko uporabi samo enkrat!

N,R,V,N,K,R,S,D,P,N,K,Č,L,P,S,N,K,V,P,N,L,S,C,Z,K,N,S,T,Č,N

P	L	A	N	I	N	S	K	I		P	U	P	E	K
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	---	---	---	---	---

R	O	S	N	I	C	A
---	---	---	---	---	---	---

Z	E	L	E	N	A		K	R	A	S	T	A	Č	A
---	---	---	---	---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---

N	A	V	A	D	N	A		Č	E	S	N	O	V	K	A
---	---	---	---	---	---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---

d) Naštejte 2 razloga zakaj so dvoživke ogrožene.

/2

Možni razlogi:

- zasipavanje in izsuševanje mokrišč,
- intenzivne spremembe v kmetijstvu,
- uničevanje kopenskih habitatov (gozdov)
- regulacije vodotokov in izsekavanje obrežne zarasti
- razvoj infrastrukture in promet

ODGOVORI

e) Naštejte vsaj en način, kako v Javnem zavodu Krajinski park Goričko pomagamo dvoživkam.

Opišite! Pomagajte si s spletno stranjo Krajinskega parka Goričko.

/1

V javnem zavodu Krajinski park Goričko pomagamo dvoživkam na več načinov:

- v sklopu akcije Pozor, dvoživke na cesti s postavljanjem varovalnih mrež ob prometnih cestah ob večjih vodnih telesih,
- z ozaveščevalnimi predavanji na temo dvoživk,
- z ozaveščanjem o ohranjanju vodnih življenjskih okolij v ugodnem stanju in
- z obnovo in vzdrževanjem mlak.

6. Tudi med žuželkami se najdejo take vrste, ki so življenjsko vezane na vodo. Tudi kačji pastirji v vodo odlagajo jajčeca. Za odrasle in za ličinke kačjih pastirjev je značilno, da so izredno uspešni plenilci. Oboji svoj plen ujamejo na zanimiv način. Opišite oba načina.

/2

Način 1: **Ličinke lovijo v vodi s pomočjo preoblikovanje spodnje usne, ki ji pravimo lovilna krinka.**

Način 2: **Odrasli lovijo med letom s pomočjo prednjih nog.**

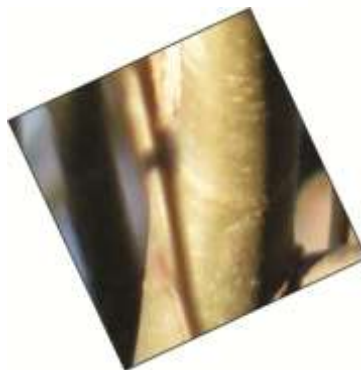
SKLOP 2

ODGOVORI

7. Na vodno okolje so vezane tudi ptice. Sestavite razrezano fotografijo ptice, katere ime pove, da živi ob vodi. Sestavite fotografijo in jo poimenujte. Pozor, med delčke so se primešali tudi taki, ki ne sodijo k fotografiji ptiča, ki ga iščemo.

/1

Na sliki je vodomec.

SKLOP 2

ODGOVORI

ZANIMIVOSTI

8. Goričko s svojo pestrostjo privabi številne popotnike, ki obiskujejo naravne in kulturne bisere. Od prijatelja, ki je obiskal JV del Krajinskega parka Goričko, ste dobili razglednico, na kateri sta opisani dve zanimivosti, ki jih je obiskal. Ena od njiju je naravna vrednota.

Vaša naloga je da razvozlate, kateri zanimivosti je pošiljatelj razglednice obiskal.

Odgovora zapišite na črte spodaj.

Na razglednici piše:

Pozdravljeni (tukaj pravijo üdvözöljük)!

Po makadamski cesti smo v hladu bukovega gozda prispeli do »prebujajoče se lepotice«, ki se je kopala v toplem jesenskem soncu. Pri izviru skrivnostne in »čudodelne vode« v bližini smo si osvežili oči – zagotovo bomo bolje videli.

Obiskali smo še nenavadno cerkev, za katero pravijo, da so jo zgradili templarji. Nobenega viteza ni bilo videti! Ta nenavadna cerkev zagotovo spada med najstarejše stavbe, saj je nastala v obdobju romanike.

Lep pozdrav, Jure.

Zanimivost 1: _Bukovniško jezero_____

/1

Zanimivost 2: _Rotunda v Selu_____

/1

PRIREDITVE

9. V sledeči nalogi se boste postavili v vlogo načrtovalca izletov po Goričkem. Vsak mesec v letu bo na Goričko prišla po ena izletniška skupina. Za vsako skupino načrtujte obisk prireditve. Pri načrtovanju lahko upoštevate podatke iz leta 2014 saj večina prireditev poteka v istih časovnih okvirjih. **Glej primer!**

Pri načrtovanju morate upoštevati naslednja dejstva:

1. V goste pridejo naslednje skupine: /1
 - Društvo upokojencev Ljubljane,
 - učenci osnovne šole iz Ptuja,
 - Društvo ljubiteljev domače kuhinje,
 - vinarji iz Primorske,
 - amaterski igralci iz Brežic,
 - Kulturno – umetniško društvo Sevnica,
 - krajani Zreč (družine),
 - romarji iz Maribora,
 - Pohodniško društvo Celje,
 - **Zveza podeželske mladine,**
 - pevski zbor iz Lendave,
 - člani društva DOPPS.
2. Obiskati morate po vsebini različne priredite: kulturne, etnološke, rokodelske, kulinarčne in športne prireditve. /1
3. Vključiti morate čim večje območje Goričkega. /1
4. Značaj prireditev in ciljne skupine so smiselno povezani. /1

	Ciljna skupina iz navodil	Prireditve	Kraj
JANUAR			
FEBRUAR			
MAREC			
APRIL			
MAJ	Zveza podeželske mladine	Srednjeevropsko tekmovanje v košnji z ročno koso	Selo
JUNIJ			
JULIJ			
AVGUST			
SEPTEMBER			
OKTOBER			
NOVEMBER			
DECEMBER			

Kot pravilne bodo upoštevane vse smiselne rešitve!

ŠEGE IN NAVADE

10. Adventni čas je bil v ljudskem izročilu poln različnih obhodov. Fantje so pohajali od hiše do hiše v vasi. Raziščite na katere dneve so se v preteklosti (ali se še danes) obhodi dogajali v vašem kraju. Izberite eno šego (obhod) in jo na kratko opišite. Prav tako zapišite, kdo vam je o tej šegi pripovedoval. /1

Kot pravilen se bo upošteval vsak smiselno podan odgovor!

Šege obhajanja v adventnem času v naši vasi (ena ali več):

- 1.
- 2.
- 3.

Opis ene izbrane šege:

/1

O šegi/šegah nam je pripovedoval/a:

Ali veste katera je bila posebna prepoved na podlagi ljudskega verovanja, ki je povezana z godom sv. Lucije? Na kratko opišite. /1

Po ljudskem verovanju je bilo na dan goda Sv. Lucije prepovedano šivati. Ljudje so verovali, da bodo »kokošim zašili riti« in ne bodo nesle jajc.

V svetu je v povezavi z godom Sv. Lucije razširjenih več verovanj. Kot pravilen se bo upošteval tudi odgovor v povezavi z ljudskimi verovanji drugod v Sloveniji in svetu.